

DZIENNIK POLSKI

wydanie wieczorne.

Wychodzi codziennie o godzinie 1szej z południa, wyjąwszy dni po uroczystych świątach. Podczas trwania sejmiku wychodzić będzie dziennik dwa razy na dzień t. j. rano o 9tej i wieczór o 5 godzinie.

Cena we Lwowie rocznie 14 zł. — półrocznie 7 zł. — kwartalnie 3 zł. 50 ct. — miesięcznie 1 zł. 25 ct. w. a.
 „ z przesyłką poczt. 18 „ „ 9 „ „ 4 „ 50 „ „ 1 „ 50 „ „ „
 „ „ „ „ dwurazową dziennie 5 „ 40 „ „ 1 „ 80 „ „ „
 Numer pojedynczy kosztuje 6 ct. w. a.

Manuskryptów Redakcja nie zwraca.

Listy z pieniędzmi mają być przysyłane franco do biura administracji Dziennika Polskiego.

Listy reklamacyjne nieopieczętowane, nie podlegają opłacie.

INSERATY przyjmują się w biurze administracji „Dziennika Polskiego“ za opłatą uł. miejsca wiersza drobnego druku (petit) za każdorazowe zamieszczenie po 5 ct. w. a. z dodatkiem opłaty stęplowej za każdorazowe umieszczenie po 30 ct. w. a.

Biura redakcyi i administracyi Dziennika Polskiego w domu Ohrnstaina przy ulicy Szerokiej na dole.

Lwów 11. października 1869.

Jak wiadomo uchwalilo było kolegium profesorów uniwersytetu tutejszego większością niemieckich głosów, wysłać do ministerstwa przedstawienie, ażeby namiestnictwo i inne władze nie korespondowały z uniwersytetem po polsku, bo pp. profesorowie języka tego nie rozumieją. Dowiadujemy się teraz, z niemałym zadowoleniem, że ministerstwo odrzuciło to nieuprawnione uroszczenie pp. profesorów, i że rozporządzenie zaprowadzające język polski jako urzędowy, przestrzegane będzie z należytą ścisłością przez wszystkie władze.

Posel Józef Wolny nadesłał nam list następujący:

Szanowna Redakcjo!

Złotliwi i nie lubiący prawdy zaczęli rozsiewać pogłoskę, jakoby miał być agitować w obwodzie tarnowskim za kandydaturę pana Ziemiałkowskiego. Twierdzenie to jest fałszywem: najpierw nikt mnie o to nie prosił, a powtórę w Tarnowskim nawet nie byłem.

Jeżeli powyższa pogłoska jest tylko złotliwym fałszem, to natomiast nikczemnym oszczerstwem jest zarzut, jakoby między włościanami miał agitować za bezpośrednimi wyborami. Znam to kocham mój kraj, bym miał służyć ministrom.

Tyle dla wyjaśnienia powyższych spraw.

Lwów, dnia 9. października 1869.

Józef Wolny

poseł.

Zgromadzenie wyborców lwowskich, które się odbyło wczoraj w sali ratuszowej, zagał p. Bałutowski, jako prezes rozwiązanej komisji wyborczego narodowo-demokratycznego. P. Feliks Piątkowski postawił wniosek, ażeby nie przystępowano do wyboru nowego komitetu, ale by reaktywowano dawniejszy. Po długiej dyskusji i po różnych trudnościach przy głosowaniu i konstataowaniu większości, wniosek ten upadł i przystąpiono do wyboru nowego komitetu wyborczego.

Jak przedtem, tak i teraz dwie drukowane listy rozdawane były w sali, jedną ułożoną przez komisję wyborczą klubu rezolucjonistów, drugą przez komitet narodowo-demokratyczny, obydwie zawierały 150 nazwisk. Nazwiska 54 proponowanych członków znajdowały się na jednej i na drugiej liście.

Głosujących było 240. Lista rezolucjonistów utrzymała się z wyjątkiem 5 nazwisk (pp. Dobrzańskiego, Straszaka, dr. Żukotyńskiego, Zygmunta Stefa i dr. Staneckiego) na których miejsce weszło 6 członków z listy demokratycznej.

Nowy komitet wyborczy składają tedy panowie: *) Adamski Franciszek, kupiec. Armatusz Ludwik, zegarmistrz. *Baranowicz Antoni, malarz. *Bałutowski Franciszek. Baurowicz Wincenty. *Dr. Bajzer Mojżesz. Dr. Benoni Karol, profesor. *Berger Mojżesz. Berliner Adolf, aptekarz. *Dr. Białoskórski Eligiusz. *Bleichschmidt Karol. Blotnicki Edward, likw. kasy oszcz. *Boczkowski Kasper. Bogdanowicz Antoni. *Boroński Franciszek, radca sądu kr. Bratkowski Adam. *Buber Salomon. *Chiliński Antoni. Czapelski Jakób, nauczyciel. *Dr. Czernikowski Juljusz, lekarz. *Dr. Czemeryński. *Dąbrowski Wacław. *Dębkowski Leon. Diamand Maurycy, kupiec. *Dydański Franciszek, fabrykant. *Dymek Michał. Dr. Dziubiński Marceł. *Dr. Feiles Edward. *Ks. Formanisz Michał. Dr. Głowacki Bolesław. *Dr. Gottlieb Henryk. Dr. Gregorowicz Konrad. Grelinger Grelinski Józef. Gubrynowicz Władysław. *Ks. Hausmann Jan. Herz Adolf. *Hescheles Mojżesz. Dr. Hofman Kornel. Hoffman Maurycy, wł. hotelu. Hołyński Edward, cukiernik. *Dr. Hoeningmann Oswald. *Horowitz Osiasz L. Jakubowski Adam, rzeźnik. *Jaśkiewicz Kajetan, intro-ligator. *) Jolles. Kamil Henryk, urz. banku. *Klein Jan. *Dr. Kolischer Józef. Koman Antoni, rzeźnik. Komorra Karol. Kruk Jan, stolarz. *Lazarus Maurycy, dyr. banku. Lederer Franciszek, sekr. sądu kraj. Legade Jan, blacharz. Lewartowski baron Henryk. Liss Benedykt, wł. real. *Loewenstein Bernard, rabin. Zawrowski Antoni, buchhalter Tow. kr. *Dr. Łopacki Ludwik, lekarz. *Kozłowski Stefan, urz. tow. kr. *Dr. Madeyski Marceł. Dr. Mały Karol. Ks. Manastyrski Antoni. Maniecki Wojciech, drukarz. Dr. Mansch Filip. Ks. Mazurak Andrzej. Michałowski Jarosław, urz. kolei. *Miłaszewski Ignacy, zegarmistrz. *Mises A. O. dyr. banku. Mozyński Dr. praw. *Motylewski Klemens. Mozer Zygmunt, mosiężnik. *Munk Majer, nauczyciel. Dr. Natkis Izidor. Dr. Noskiewicz August, lekarz. Nossig Ignacy, sekretarz kahału. Dr. Nurkowski Feliks, adwokat. Orzechowski Antoni, urz. Wydz. kr. Patraszewski Jan. Peplowski Ludwik, radca sądu kraj. *Ks. Pertak Henryk. Pietsch Karol. Pietrzycki Edward, rewid. izby obr. Piekarski August,

*) Nazwiska poprzedzone jedną gwiazdką znajdowały się na obydwu listach, poprzedzone dwoma gwiazdkami, tylko na liście demokratycznej.

urz. asek. Pilecki Władysław, urz. asek. Piller Kornel, drukarz. Dr. Pomianowski Aleks., adwokat. *Popowicz Franciszek, kupiec. Poremba Michał, drukarz. Potemski Jędrzej, właśc. domu Pordes Mojżesz, szynkarz. *Priester Jakób, szewc. Prugar Marcin, stolarz. *Piątkowski Feliks. Rawski Wincenty, budowniczy. Dr. Rappaport Leon. Dr. Rechen Adolf. Reiss Juljusz, kupiec. Dr. Rieger Zygmunt, lekarz. Rosenzweig Salomon, nauczyciel. *Rucker Zygmunt, aptekarz. *Russmann Leib, kupiec. *Samuel Schulem, kupiec. Schie Ferdynand, kupiec. Schmelkes Osiasz, browarnik. *Dr. Schrenkel Emanuel. Schubuth Karol, kupiec. Schuman August, fabrykant. *Schuman Jan, kup. ec. *Semkowicz, radca sądu kraj. Semetkowski Władysław, kupiec. Dr. Sermak Józef, adwokat. Serwacki Antoni, wł. domu. *Simon Edward, dyr. banku. Dr. Skalkowski Władysław. *Dr. Skwarczyński Paweł. Smutny Jan, stolarz. *Starkel Juljusz, radca szkolny. Sternal Tomasz, prof. *Stroner Adolf, urz. tow. kred. Stokowski Apolin. urz. tow. kred. Stoppel Józef Ferd., kupiec. Dr. Strzelecki Feliks, prof. *Szemelowski Julian. Szwedzicki Hilary. *Dr. Smolka Franciszek. *Slaski Ignacy, pens. radca. Tenner Marek, przedsiębiorca. *Towarnicki Jan. Turasiewicz Romuald. Trzaskowski Bronisław, profesor. Dr. Weinreb Adolf, lekarz. Welichowski Jan. Dr. Wernicki Józef. Wiktor Władysław, urz. tow. kredy. *Wild Karol. Winiarz Edward. Wiśniowiecki Tadeusz, rusznikarz. Dr. Witz Herman. Wojewódka Ferdyn., urz. tow. kr. Wolski Franciszek, notariusz. *Dr. Wolski Ludwik, adwokat. Dr. Wołek Wojciech, lekarz. *Widman Karol. Dr. Zarzycki Tytus, aptekarz. Zieniewicz Wawrzyn, kupiec. Zieliński Józef, wł. realności. *Dr. Zucker Filip. *Zaak Wincenty. *Zelichowski Jan. Żmudziński Aleksander, cukiernik.

Przegląd polityczny.

Austria i Węgry. O podróży cesarza na otwarcie kanału suezkiego pisze półurzędowa *Oesterreichische Correspondenz*, co następuje: „Są słuszne powody do mniemania, iż cesarz odda sułtanowi wizytę w Konstantynopolu, gdzie spotka się może z cesarową Eugenią i księciem następcą tronu pruskim, poczem uda się na otwarcie kanału suezkiego.“

Pester Lloyd potwierdza powyższą wiadomość dodając z swej strony, iż „cesarzowi Austrii i konstytucyjnemu królowi Węgier“ oprócz najdosłowniejszej małżonki (co jednak nie jest jeszcze całkiem pewnem) towarzyszyć będą w tej podróży: hr. Beust, jako minister domu cesarskiego i spraw zewnętrznych, oraz jako reprezentant rządu wspólnego, dalej hr. Andrassy, jako węgierski, a hr. Taaffe, jako przedlitawski prezydent ministrów. Na koszt tej podróży, obliczone w sumie około 300,000 zlr., zażądany być ma dodatkowy kredyt od reprezentacji obu państw monarchii w równej części, tj. po 150,000 zlr. od każdej, i w tymto przedmiocie miał się porozumiewać z rządem węgierskim szef sekcji, Hofman, w czasie ostatniej bytności swej w Pieszczach.

W późniejszym telegramie z Wiednia donosi *Pester Lloyd*, iż postanowiona podróż cesarska (o cesarzowej nie mówi telegram) nastąpi z początkiem listopada i zajmie cały ten miesiąc. W orszaku cesarskim znajdować się będą hr. Beust i obaj ministrowie handlu Gorove i Plener.

— *Neue freie Presse* dowiaduje się, iż biskup lincki Rudigier zaprotestował przeciw uszczupleniu swej dotacji, wykazując nieprawność tego kroku. Tymczasem rząd nie poprzestanie, jak słyhać, na tem jednym ograniczeniu, lecz zamierza odjąć od roku 1870. dygnitarzom duchownym wszystkie dobra funduszu religijnego, z wyjątkiem tych, które posiadają z tytułu fundacji.

— Arcybiskup praski wyjechał wczoraj w towarzystwie biskupów budziejowickiego i linckiego do Rzymu.

— W sejmie czeskim projekt do ustawy o podzielnosci gruntów natrafiał dawniej na stanowczy opór ze strony deputowanych z grona właścicieli większych posiadłości. Obecnie zmieniły się rzeczy. Na jednym z ostatnich posiedzeń komisji sejmowej, zajmującej się tą sprawą, Karlos Auersperg oświadczył się za podzielnoscia gruntów. Niektórzy tłumaczą sobie ten nagły zwrot tem, iż zasiadający w sejmie niemieccy właściciele dóbr chcą tym sposobem pozyskać dla niemieckiego stronnictwa sympatję wiejskiego ludu czeskiego, który sobie życzy podzielnosci gruntów.

— Według *Tagespost* uchwalili wydział konstytucyjny sejm wyśzo-austriackiego następujący wniosek: Sejm wzywa rząd do przedłożenia projektu do ustawy, stanowiącej pomnożenie liczby delegatów wyższej Austrii do Rady państwa na 15, bezpośredni tajny wybór tychże wprost z ogółu ludności (nie z grup) na cztery lata, zniesienie

*) Skutkiem czego szlachta cofnęła swój wniosek mniejszości.

ograniczenia prawa obieralności do Rady państwa takież prawem obieralności do sejmiku krajowego, nakoniec wysyłanie z sejmiku pewnej liczby deputowanych do izby panów. Pod temi warunkami rzeka się sejm prawa wybierania delegacji do Rady państwa.

W sejmie czeskim postawił dep. Wiener wniosek względem wyboru komisji z pięciu dla zbadań sprawy bezpośrednich wyborów do Rady państwa powiększenia liczby delegatów i skrócenia ich mandatu. Projekt do ustawy o podzielnosci gruntów przyjęto większością głosów w trzecim czytaniu z małą zmianą stylistyczną. Przeciw ustawie głosowa a tylko drobna część większych posiadłości.

W Sejmie bukowińskim domaga się wniosek Kochanowskiego zaprowadzenia sądu kolegielnego w Suczawie. Br. Mustazza proponuje wezwać rząd o przedłożenie projektu urządzenia ksiąg gruntowych. W budżecie krajowym przyjęto 10% dodatek do podatków bezpośrednich.

— W Węgrzech wzmagają się ruch na polu spraw kościelnych. Równocześnie obradują w Pieszczach przygotowawczy kongres katolików i konwent jenerały ewangelicki. U protestantów autonomia kościelna jest już w pełnym rozwoju, u katolików zaś poczynają dopiero kiękować. *Pester Lloyd* uważa w tym ruchu cenną rękomię, iż narodowe życie węgierskie nie skostnieje w monotoni jednolitych form i mas politycznych; nie tai jednak z drugiej strony obawy, żeby te dążenia ku wielostronności nie zboczyły na bezdroża i nie doprowadziły do zbytecznego partykularyzmu.

Z Pragi telegrafują do pism wiedeńskich, iż rząd oświadczył się za niepotwierdzeniem wyboru Klaudeka na burmistrza. Cały nakład dziennika *Politik* z d. 9. b. m. został wczoraj rano skonfiskowany. Namiestnictwo czeskie rozwiązało rady powiatowe w Pisku i Wlaszynie.

Sejm Karyntji uchwalił w §. 8. ustawy o szkołach realnych wykluczenie nauki religii z wyższej szkoły realnej.

Niemcy. Czytamy w *Pester Lloydzie*:

„Przyjazd barona Keudla do Wiednia zwraca powszechną uwagę. Keudell jest prawą ręką hr. Bismarka. Zdaje się być pewnem, że dyplomata ten ma służyć księciu za mentora, podczas jego podróży. Ostatnia ta wiadomość może zgasić nawet i te małe nadzieje, które niejeden przywiązuje do pobytu księcia we Wiedniu, albowiem wiadomą jest rzeczą, że Keudell, Thile i Bismark należą do tych, którzy najmniej życzą sobie zbliżenia do austriacko-węgierskiej monarchii. Ale i z innego powodu, przybycie Keudla ma wielką polityczną doniosłość. Najpierw uderza to, że pojawienie się tego dyplomaty było całkiem niespodziane. Powtórę, hr. Bismark nie musi być pewnym księcia, kiedy mu przydzielił swego dyplomatycznego agenta i powiernika. W wiedeńskich kołach urzędowych nie ufają już tak Prusom jak z początku. W ogóle nikt tam nie stanowczego nie mówi, bo nie powiedzieć nie można.“

Z Wiednia zaprzeczają półurzędowe telegramy, jakoby hr. Keudell miał być przyjechać do tego miasta. Co to znaczy? Czy wszystkie dzienniki zmyślały podającą wiadomość o jego przyjeździe, czy może rząd austriacki wstydy się przyznać, że z księciem nie będzie mógł wejść w żadne takie układy, na któreby się poprzednio nie zgodził hr. Bismark.

W Berlinie nie miłe robi wrażenie, że król Wilhelm położył w swej mowie tronowej taki sam nacisk na potrzebę podwyższenia podatku dochodowego, jak to dawniej zwykł był czynić, nadmienając o potrzebie reorganizacji armii. Mimo to postawie nie bardzo się przestraszyli.

— Opisując manewer wojsk pruskich, odbyte niedawno pod Królewcem wobec brata carskiego, *Rus. Invalid* tak się wyraża: „Wedle zdania wszystkich obecnych, piechota pruska stanowi doskonałe wojsko, i zostawia daleko po za sobą inne bronie, grające w armii pruskiej zaledwie drugorzędną rolę. Co się tyczy artylerji, zauważano, że ona za wiele objawia dążności do stania się pożyteczną, co sprzeciwia się pojęciu wzajemnej pomocy, będącą duszą walki. Stanowiący na pozycji oddalonej, a na daleki strzał armatni, artylerja pruska nie zmienia miejsca, strzela wciąż ponad głowami posuwających się własnych kolumn, i rzadko przyjmuje bezpośredni udział w najkrytyczniejszej chwili walki, w czasie ataku. Takie zasady zastosowane w czasie pokoju więcej jeszcze zepchną artylerję na drugi plan w czasie bitwy, bo tylko dobrze wyuczoną, ośmieli się zmienić pozycję w czasie boju. Francuzi mają system wprost przeciwny. Zaprzestając często dalszej kanonady, żądają oni jednak udziału artylerji w bliskim starciu, i prowadzą ją do ataku razem z kolumnami piechoty.“

Moskwa. W Saratowie toczył się proces, drobny co do winy i kary, ale ważny z tego względu, że dowodzi iż w cesarstwie zaczyna się budzić poczucie własnej godności władz wyborczych w stosunku do władz administracyjnych.

Przed sądem stawał niejaki Mielników gołowa (burmistrz) miasta Carycyna, obwiniony o to,

że się nie stawiał do Saratowa na wezwanie gubernatora.

Mielników bronił się sam, i bardzo logicznie „Odebrałem—odpowiada on—wezwanie, abym się natychmiast stawiał do Saratowa dla dania pewnych wyjaśnień. Jakich?... w jakiej sprawie?... nie doniesiono. Najprzód nie znam prawa, któreby mnie, burmistrzowi miasta, każeło lecieć na pierwsze wezwanie gubernatora; dalej byłem zajęty przygotowaniami do przyjęcia następcy tronu, a nareszcie nie miałem wyznaczonego funduszu na tę podróż, 370 wiorst wynoszącą, a przecież nie jestem obowiązany podróżować w interesach służby odbywać kosztem własnym. Zatelegrafowałem więc, zapytując, w jakiej sprawie mam dać objaśnienia; i że, jeżeli to idzie o co innego jak o przybycie carewiczki, przejechać nie mogę. Mysł tego telegramu była ta, żebym, wiedząc o czem mam dać objaśnienia, obeznał się ze sprawą; powtóre, że tylko mając fundusz na przyjęcie następcy tronu, część jego mogłem użyć na podróż. W przeciwnym razie trzeba było wprzód starać się u rady miejskiej o wyasygnowanie pieniędzy osobno. Na telegram ten żadnej dotąd nie odebrałem odpowiedzi.“

Rzeczywiście niepodobna nic odpowiedzieć na podobny wywód i zupełna słusność jest po stronie Mielnikowa. Jednakże, po dość długich naradach, „sąd skazał go na otrzymanie surowej nagany.“

Skazany jmyśli apelować przeciw wyrokowi temu, a ostateczne postanowienie wyższych instancji ureguluje stosunek władz wybieralnych do administracyjnych.

W skutek owego skupienia wszelkiej władzy w osobie cara, jakie istnieje w Moskwie, zdarzają się czasem rzeczy prawdziwie śmieszne i komizne. Tak np. na Litwie naszej w Mińsku, dyrektor tamtejszego gimnazjum Zessel został awansowany na dyrektora gimnazjum wileńskiego. Ponieważ to człowiek sprytny, niestary i ma protekcję, łatwo więc przewidzieć, że dojdzie wkrótce do wysokich godności w hierarchji zarządu szkolnego. Dla zaskarżenia więc łask przyszłego dygnitarza, profesorowie gimnazjum mińskiego, obyczajem moskiewskim, postanowili portret jego zawiesić w sali, gdzie się odbywają akta szkolne. Zdaje się, że to drobnotka bez znaczenia i doniosłości. I którzyby uwierzyli, ani kurator, ani minister oświecenia nawet nie byli mocni na taką bagatelkę zezwolić. Trzeba było uzyskać aż osobne pozwolenie cara.

Ciekawaby też była statystyka obliczająca, ile taki samodzielnica 60-miljonowego państwa, może w życiu swoim podpisów położyć?

Kronika.

* **Popis wychowalców zakładu oświaty** odbędzie się dnia 13. października o godzinie 11.

* **Z Przemysła** donoszą *Dzienniki Lwowski*, że powstaje tam stowarzyszenie młodzieży rękodzielniczej ku wspólnej nauce i rozrywce, naskazał lwowskiej *Gwiazdy*. Stowarzyszenie, to będzie miało nazwę: *Gwiazda Przemyska*.

* **Wypadki kolejowe.** Pociąg miński, który przybył z Poznania do Leszna d. 4. b. m. wieczór, wpuszczony został w dworcu na niewłaściwą koleję, i wpadł tam na wozy towarowe, które do szczętu zgruchotał, ale również lokomotywa jego została uszkodzoną. Mimo takiego zniszczenia, nikt ze służby nie zginął, a na szczęście w pociągu miśskim nie było wcale podróżnych.

* **W Królewcu** sgorzało d. 6. b. m. na składach w wadze miejskiej 30,000 cetnarów konopi. Towar ten był zabezpieczony za pół miliona talarów, a budynek za 18,000 tal.

* **W kąpielach Marienbadzkich** było podczas trwania pory kąpielowej: z Czech 496 osób, z Węgier 283, z Saksonji z Moskwy 268,240, z wyższej i niższej Austrii 236, z Bawarii 182, z Kongresówki 181, z Galicji 112, z Hamburga 106, z innych części świata 45, (z tych przypada na Amerykę 31 osób).

* **Wypróbowany środek przeciw krytykom.** Lodeł Treogate, autor dzieła p. t. „Niebezpieczny las“, a oraz prezydent klubu rewolucyjnego wystąpił na scenę przed rozpoczęciem swej sztuki i odezwał się tak do publiczności: „Obywatele! Pierwszego draba, który się ośmieli wygłaszać moją sztukę, każę natychmiast przyaresztować, i dotychczas może być pewnym, że nie długo będzie nosił głowę na karku.“ Następnie odwrócił się do aktorów i powiedział: „Teraz możecie rozpocząć.“ Zapewniają, że ten melodramat miał wielkie powodzenia.

* **Światła zagrobowego** wyszedł zeszyt 4ty, powiększony fejtonelem i zawiera: „Odezwę do szanownych czytelników; — Wykład treściwy zasad spirytyzmu, część II; O miłostwie; — O Kasimierzu Wielkim; — Objawienie o Trójcy Przenajświętszej; — Ustęp z rozmów z duchami na sebraniach czwartkowych; — Fejleton: „Książęcy żart“ powieść naszego wieku podtytułowana przez ducha Kajetana Węgierskiego.

* **Archiwum kanclerza Okseniernia** nabył rząd szwedzki. Sprowadzono te ważne dokumenta do zamku Tidö. Wiele tam papierów polskich (zabranych w czasie wojen) jak np. korespondencja (bruljony) Prymasa Wawrzyńca Gembickiego (1592-1624) archiwum Ursuli Mejerin, listy do królowej konstancji i do Zygmunta III., mnóstwo listów Jana Zamojskiego, Żółkiewskiego, Lwa Sapiehy, Chodkie-

